

Handlingsplan

Kultur- och bildningsförvaltningen

Bakgrund och disposition

Det här dokumentet utgör del av uppdraget *En hållbar framtid för Region Dalarna*. Dokumentet syftar till att ge övergripande insyn i förvaltningens arbete att ta fram en handlingsplan för att möta Region Dalarnas ekonomiska utmaningar. Under rubrikerna förutsättningar och nuläge beskrivs utgångspunkten för förvaltningens arbete med handlingsplanen, med tyngdpunkt vid ekonomisk prognos. Under huvudrubriken *Handlingsplanens insatser* beskrivs kortfattat de insatser som finns i förvaltningens handlingsplan. Dessa är översiktligt grupperade i omedelbara, strategiska och anpassande insatser – grupperingen används i huvudsak för att bryta ner antalet insatser och underlätta för läsaren. I slutet av dokumentet redovisas en bedömning av risker och konsekvenser för insatser som framkommit i arbetet.

Förutsättningar

Kultur- och bildningsnämndens budget består av tre delar: Regionens bidrag till enheter som ingår i kultursamverkansmodellen och till skolorna, regionens bidrag till övriga verksamheter samt statsbidrag.

Jämfört med 2022 är ökningen 5 629 000 kr eller 3,2 procentenheter. Statens anslag till folkhögskolorna har inte uppräknats och uppräkning av statsbidraget till verksamheter inom kultursamverkansmodellen uppgår till 1,14 procent.

Av de 181,2 mkr som kultur- och bildningsnämnden fått från fullmäktige i regionbidrag för 2023 är det endast 69,2 mkr (38%) som används i förvaltningens ordinarie verksamhet. Återstående 112 mkr (62%) använder nämnden till bidragsgivning.

Nuläge

Vid genomlysningen i början av året redovisade kultur- och bildningsnämnden en prognos för 2023 på -8,7 milj. Detta berodde till största del på att regeringen i 2023 års budget inte förlängde satsningen på 3 000 extraplatser vid landets folkhögskolor. För Region Dalarnas folkhögskolor innebär detta minskade statsbidrag med 5,9 Mnr jämfört med år 2022. Anslaget räknas inte upp och dessutom har regeringen aviserat att anslaget kommer att ligga på samma nivå såväl 2024 som 2025.

Musikkonservatoriet har sedan 2013 uppvisat ett medelresultat i storleksordningen -1,6 mnr/år. Det finns stora skillnader i hur väl intäkterna för gymnasiet respektive HMU täcker kostnaderna för respektive utbildning.

Även för höga personalkostnader i relation till intäkterna på Stab och kansli genererar ett underskott motsvarande 1,4 tjänster.

Handlingsplanens insatser

Handlingsplanens insatser har utarbetats av förvaltningens ledningsgrupp. Förvaltningen är liten men har samtidigt en bred och komplex verksamhet som spänner över många sakområden.

Omedelbara insatser

Genom att tillsättningen av några vakanser fördröjts, omfördelning av personal mellan ordinarie verksamhet och projektverksamhet samt allmän återhållsamhet har nämnden redovisat en bättre prognos per mars.

Förändrat telefonabonnemang, uppsägning av tidningsabonnemang med mera inom förvaltningen beräknas kunna ge minskade kostnader motsvarande 0,1 mkr per år.

Omedelbara insatser	Belopp, mkr		
	2023	2024	2025
FOLKHÖGSKOLORNA Förändring kursutbud/övriga kostnadseffektiviseringar	0	0,2	0,64
MUSIKKONSERVATORIET: Höj elevavgift HMU	0	0,3	0,3
BILD OCH FORM Personalöversyn/övriga kostnadseffektiviseringar	0,2	0,4	0,4
FOLKHÖGSKOLORNA Öka externa intäkter	0,2	0,9	0,9
FOLKHÖGSKOLORNA: Personalöversyn	1,65	2,0	2,0
FOLKHÖGSKOLORNA: Slutreglering statsbidrag 2022	1,2	0	0
KANSLI OCH STAB: Personalöversyn och övriga effektiviseringar	0,55	0,6	0,6
LÄNSBIBLIOTEKET Ersätter inte sjukskrivning 2023 fullt ut.	0,2	0	0
MUSIKKONSERVATORIET: Personalöversyn	0	0,23	0,6

Anpassande insatser

Förvaltningen bedöms kunna minska sin lokalyta genom att flytta ihop kulturbasenheter på Falugatan och Kansli och stab på Myntgatan. Detta skulle ge minskade kostnader motsvarande 500 tkr per år.

Att pausa projektstöden under åren 2024-2025 ger en anpassad budget på 1,5 Mnr per år. Konsekvensen blir dock minskat deltagande i kultur och bildning, svagare föreningsliv och lägre innovation. Varje individ som inte kommer i arbetslivet betyder både förlorade skatteintäkter och ökade kostnader pga. olika rehabiliteringar och vård.

Insats	Belopp, mnkr		
	2023	2024	2025
HELA FÖRVALTNINGEN:	0,3	0,3	0,3
Pausa Kulturpris och stipendier			
HELA FÖRVALTNINGEN:	0	1,5	1,5
Pausa projektstöd from 2024			
LÄNSBIBLIOTEKET	0	0,2	0,2
Minska verksamhetsmedel			
MENTALVÅRDSMUSEUM:	0	0,15	0,15
Önskad samverkan med Sätters kommun om hyran på Mentalvårdsmuseet 150 000 kr per år med början av 2024.			

Strategiska insatser

Ett förslag är att minska ram med 1% (0,9 Mnkr) för samtliga kulturverksamheter inom samverkansmodellen. Högre kostnader urholkar dock redan nu möjlighet till större produktioner. Färre produktioner leder till lägre utbud och mer begränsad tillgång till kultur. Färre uppdrag till de som arbetar runt produktionen (snickare, ljud/ljus tekniker, hotell, restauranger). Kultur bidrar till regional utveckling. Mindre kultur riskerar leda till att länets attraktionskraft minskar, både för invånare och för turister.

Insats	Belopp, mnkr		
	2023	2024	2025
HELA FÖRVALTNINGEN:	0	0,9	0,9
Minska RAM till externa verksamheter inom samverkansmodellen med 1 %			

Kortfattad risk- och konsekvensbeskrivning

Kat.	Insats	Verksamhet, egen	Verksamhet, annan	Medborgare, utbud/service	Medarbetare, risk	Hållbarhet, långsiktigt
Strat.	HELA FÖRVALTNINGEN: Minska RAM till externa verksamheter inom samverkansmodellen med 1 %	ingen	Samtliga verksamheter inom kultursamverkansmodellen får minskade regionbidrag. Höjda kostnader urholkar redan nu möjlighet till fler eller större produktioner	Färre produktioner leder till minskad utbud och mer begränsad tillgång till kultur. Färre uppdrag till de som arbetar inom produktionen (snickare, ljud/ljus tekniker, hotell, restauranger)	ingen	Kultur bidrar till regional utveckling. Mindre kultur riskerar leda till att länets attraktionskraft minskar, både för invånare och för turister.
Omed.	FOLKHÖGSKOLORNA Förändring kursutbud/övriga kostnadseffektiviseringar	Färre internatplatser. Lägre kostnader för administration. Ibland krävs omformning av kursutbudet för att öka söktrycket.	Mindre administration	Förbättrad service/utbud mot målgrupper.	Ökad tydlighet och fokus på undervisningen. Mer av friskfaktor än riskfaktor ur medarbetarperspektiv.	Vissa av dessa insatser är avgörande för verksamhetens långsiktiga hållbarhet.
Omed.	MUSIKKONSERVATORIET: Höj elevavgift HMU	Idag betalar elever på HMU 10 tkr per läsår (5 tkr per termin). Vi har ca 30 elever på HMU. Jämförbara utbildningar har mycket högre avgift, t.ex. 27 tkr/läsår eller mer. Förslag att vi höjer i två eller fler steg för att göra det rimligt för studerande som redan sökt och blivit antagna.	Ingen påverkan	Risk att mindre bemedlade studerande inte kan utbildningen av ekonomiska skäl, vilket i så fall ger färre sökande och därmed färre studerande. För få studerande på utbildningen riskerar att sänka utbildningens kvalitet.	Kan komma att påverka tjänsteunderlaget, om få söker sig till utbildningen och vi inte kan fylla platserna och tjänsterna.	Avgiften har varit densamma i många år. Helt rimligt att börja höja för att komma i nivå med andra likvärdiga utbildningar.
Omed.	BILD OCH FORM Personalöversyn/övriga kostnadseffektiviseringar	Verksamheten missar kompetensutveckling av området inom konst och design, Gestaltad livsmiljö.	Projektet är ett samverkansprojekt med kommuner. Länets kommuner får inte möjlighet att utveckla sitt arbete med konst och design i offentliga miljöer	Det nationella och regionala målet att alla har rätt till konst och design blir underminerat.	Minskad kompetensutveckling	Kompetensutveckling tar tid, att planera och genomföra.

Kat.	Insats	Verksamhet, egen	Verksamhet, annan	Medborgare, utbud/service	Medarbetare, risk	Hållbarhet, långsiktigt
Omed.	FOLKHÖGSKOLORNA Öka externa intäkter	Generella prishöjningar och ökning av konferenser inom skolornas befintliga verksamhet. Kapacitet till ökning finns.	Regionens verksamheter som genomför konferenser behöver prioritera att använda våra folkhögskolor framför externa alternativ. Eventuell intern marknadsföring nödvändig.	Externa konferensanläggningar kan påverkas genom minskade bokningar Bidra till boendeplatser under särskilda evenemang är bra för kommunionerna då behovet är stort. Ökar utbudet för konferensverksamhet och möjlighet till föreläsningar i området. Förbättrad service/utbud mot målgrupper.	Mer av friskfaktor än riskfaktor ur medarbetarperspektiv. Ökat tryck på servicepersonal.	Bedömningen är att ökade samarbeten med intresseorganisationer, närliggande kommuner och lokalsamhället kommer öka verksamhetens hållbarhet avsevärt.
Omed.	FOLKHÖGSKOLORNA: Personalöversyn	Färre personal	Eventuell utebliven mobilitetsersättning vid minskande studerandevolymer.	Utbudet för vissa studiekategorier minskar. Deltagare får mer individuellt anpassat och adekvat stöd i rätt situation. Ej försämrade service eller utbud.	Risk- och konsekvensanalys bör göras ihop med fackliga representanter. Ökat tryck på kvarvarande lärarpersonal.	Bedömningen är att det inte påverkar verksamhetens omfattning och kvalitet i negativ riktning. Förändringar till följd av detta kan skada folkhögskolans varumärke.
Omed.	FOLKHÖGSKOLORNA: Slutreglering statsbidrag 2022	E/T	E/T	E/T	E/T	E/T
Omed.	KANSLI OCH STAB: Personalöversyn och övriga effektiviseringar	Ingen vikarie under pågående föräldradedighet. Arbetsuppgifter fördelas på övriga strategier och medarbetare. Vissa arbetsuppgifter pausas. Ingen gemensam personaldag för medarbetare på förvaltningen.	Ingen	Risk för mindre tydlighet för externa parter vad gäller kontakt med förvaltningen.	Större arbetsbelastning. Samverkan mellan verksamheterna minskar. Sammanhållning och känsla av tillhörighet till regionen/förvaltningen kan påverkas.	Mindre samverkan mellan verksamheterna. Bristande kompetensdelning

Kat.	Insats	Verksamhet, egen	Verksamhet, annan	Medborgare, utbud/service	Medarbetare, risk	Hållbarhet, långsiktigt
Omed.	LÄNSBIBLIOTEKET Ersätter inte sjukskrivning 2023 fullt ut.	Mindre verksamhet, arbetsuppgifter fördelas på andra medarbetare.	Kommunbiblioteken får mindre verksamhet inom visst område. Det gör ingen större skada 2023, eftersom Dalabiblioteken är upptagna med implementeringsprocess.	Ingen påverkan	God kommunikation gör att tillfällig vakans bedöms ha ringa påverkan. Dialog om tydligare prioriteringar.	Ingen påverkan
Omed.	MUSIKKONSERVATORIET: Personalöversyn	Vi utökar grupperna i undervisning från fyra till sju-åtta elever per grupp, vilket ger ett minskat behov av lärartimmar. Översyn av gruppstorlek i vissa ämnen	Ingen påverkan	Möjligheten att nivåanpassa undervisningen kommer att minska, och därmed möjligheten att hjälpa de elever som har mycket låga förkunskaper. Risk att elever inte klarar inträdesproven till musikhögskolorna	Ökad utmaning att ge eleverna den individanpassade undervisning oms många behöver och som ger utprövat bäst resultat	risk att vi blir mindre attraktiva hos de sökande och därmed får svårare att fylla våra platser

Kat.	Insats	Verksamhet, egen	Verksamhet, annan	Medborgare, utbud/service	Medarbetare, risk	Hållbarhet, långsiktigt
Anpass.	HELA FÖRVALTNINGEN: Pausa Kulturpris och stipendier	ingen	Ingen	Kulturpris och stipendier är ett bra sätt att uppmärksamma det rika kulturliv som finns i Dalarna och de konstnärer som bidrar till detta. För många konstnärer är prissumman även ett viktigt stöd i deras fortsatta arbete.	ingen	Kulturen och kulturskapare är viktiga. Viktigt därför att de får ta uppmärksamhet och plats.
Anpass.	HELA FÖRVALTNINGEN: Pausa projektstöd from 2024	ingen	Underifrånperspektivet med medborgarnära och uppsökande kultur och bildning får sämre förutsättningar och makt och inflytande vad det gäller områdena minskas	minskat deltagande i kultur och bildning, svagare föreningsliv och lägre innovation		minskat deltagande i kultur och bildning, svagare föreningsliv och lägre innovation
Anpass.	LÄNSBIBLIOTEKET Minska verksamhetsmedel	Mindre förmåga att utföra det lagstadgade uppdraget. Ungefär 80 % av verksamhetsmedel är bundna till kompletterande infrastrukturstöd för kommunbiblioteken och åtaganden i samverkan med kommuner och Barnhälsovården (ca 1,6 miljoner) Risken att nedskärning av regionbidrag orsakar lika stor minskning av statsbidraget.	Minskat utbud av stöd till kommunbibliotekens infrastruktur när det gäller medieförsörjning och transporter. Stor påverkan på små kommunala verksamheter med lagstadgat uppdrag till medborgarna.	Indirekt påverkan genom att kommunernas biblioteksverksamhet förlorar lagstadgad stödstruktur som stödjer likvärdig kvalitet, kompetensutveckling och utvecklingskraft.	Minskad kompetensutveckling. Ingen pensionsavgång finns före 2026, varför det är svårt att göra något på personalsidan, vilket ju är det som kan lösgöra medel. Prioritera hårt och skära ned i uppdraget.	Minskad hållbarhet. 2023 täcker verksamhetens regionbidrag 93% av personalkostnad. Alla andra kostnader täcks av statsbidraget. Det blir avsevärt minskad möjlighet att utföra uppdraget.
Anpass.	MENTALVÅRDSMUSEUM: Önskad samverkan med Sätters kommun om hyran på Mentalvårdsmuseet 150 000 kr per år med början av 2024.	En samverkan med Sätters kommun ökar möjligheten att närvara i kommunen samtidigt som det regionala uppdraget kan säkerställas.	Sätters kommun utvecklar sitt kulturarvsarbete i samverkan med Region Dalarna.	Ett samarbete med Sätters kommun ger medborgarna i Säter och i Dalarna en ökad möjlighet att få ta del av kultur, i det här fallet en utveckling av Sätters och Dalarnas kulturarv och kulturmiljö.	Samarbetet stärker Mentalvårds muséets roll och därmed blir arbetsmiljön tryggare	Att samarbeta om verksamheter stärker det långsiktiga samarbetet.